

EEN RAAD VAN COMMISSARISSEN INSTELLEN IN UW BV

Goede raad gewenst

Bij strategische beslissingen heeft u als dga niets aan de jaknikkers en applausapjes die u omringen. U heeft gesprekspartners nodig die tegenspraak leveren, kritische vragen stellen en u de waarheid durven zeggen. Dergelijke adviseurs kunt u incidenteel raadplegen, maar u kunt hen ook op een meer duurzame manier aan uw bv verbinden, bijvoorbeeld als commissaris.

Het instellen van een raad van commissarissen (RvC) is in de meeste gevallen niet verplicht. Pas als uw bv kwalificeert als structuurvennootschap, moet u op grond van de wet een RvC instellen. Zolang uw bv minder dan honderd werknemers heeft en het geplaatst kapitaal lager is dan € 16 miljoen, is dat niet aan de orde. In veel gevallen wordt vrijwillig een RvC ingesteld. Dat kan aantrekkelijk zijn. U verbindt daarmee tegen betrekkelijk lage kosten adviseurs aan uw bv.

Ambassadeur

Als het erop aankomt, staat u er als dga vaak alleen voor. U bent degene die de knopen moet doorhakken, maar het kan wel prettig zijn om bepaalde voornemens eerst eens voor te leggen aan een RvC. Een commissaris is meer dan zomaar een raadgever. De status van commissaris komt de toewijding van een adviseur vaak ten goede en is een erkenning van het feit dat zo'n adviseur daadwerkelijk iets voor uw bv betekent. De commissaris is, veel meer dan een gewone adviseur dat kan zijn, een ambassadeur van uw bv. Het netwerk van de commissaris kan nog wel eens van pas komen. Voor de uitstraling van uw bv is het bovendien positief wanneer zichtbaar is dat de governance op orde is. De instelling van een RvC is geen garantie dat

uw bv professioneel wordt aangestuurd, maar u laat daarmee in ieder geval zien dat u tegenspraak en interne controle organiseert. Dat kweekt vertrouwen.

Veiligheid

Het instellen van intern toezicht is bovendien een veiligheidsmaatregel. Als uw bv in zwaar weer belandt, moet u zich volledig kunnen richten op ondernemen. Het is dan goed als er op de achtergrond vertrouwelingen zijn die het hoofd koel

“ Een RvC instellen is ook een veiligheidsmaatregel ”

houden en erop letten dat de jaarrekening tijdig gepubliceerd wordt, paulianeuze transacties vermeden worden en bestuurdersaansprakelijkheid voorkomen wordt. Een RvC kan (tijdelijk) inspringen als u onverhoopt uit zou vallen. U kunt er bovendien voor kiezen om een beroep te doen op de RvC als u bij een bepaalde transactie een tegenstrijdig belang heeft met uw bv. Ook in perioden van voorspoed kan de RvC een actieve rol op de achtergrond spelen, bijvoorbeeld bij een

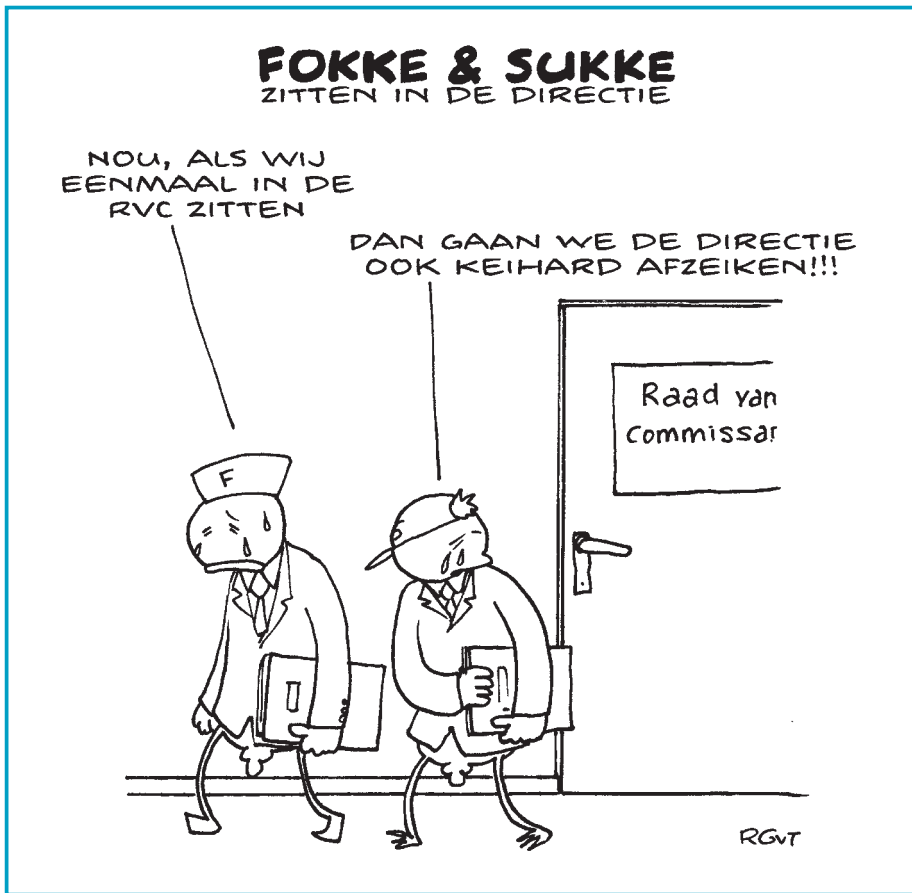
voorgenomen fusie of overname. Doordat een commissaris wat meer afstand heeft van de dagelijkse praktijk is hij bovendien, misschien wel beter dan u, in staat om ontwikkelingen in de markt te signaleren en te benoemen. Voordeel van het vrijwillig instellen van een RvC is dat u zelf kunt bepalen welke bevoegdheden de commissarissen hebben. U voelt er waarschijnlijk niets voor om de RvC meteen maar de bevoegdheid te geven u te ontslaan en een andere bestuurder te benoemen. Ook de standaard wettelijke bevoegdheid van de RvC om u te schorsen, wilt u mogelijk uitsluiten. U kunt dat allemaal zelf invullen in de statuten.

Toezicht

De RvC heeft volgens de wet tot taak toezicht te houden op het beleid van het bestuur en op de algemene gang van zaken in de vennootschap en de met haar verbonden onderneming. Hij staat het bestuur met raad ter zijde. Deze wettelijke taakomschrijving is erg algemeen. U kunt dat toezicht op allerlei eigen manieren invullen. Als u overweegt een RvC in te stellen, zou de eerste stap moeten zijn dat u opschrijft wat het doel daarvan is. U maakt als het ware een profielschets voor de RvC. Moet de raad intensief toezicht gaan houden op uw bestuurshandelingen, of meer incidenteel fungeren als klankbord en sparringpartner? Zou er een focus moeten zijn op een bepaald gebied, bijvoorbeeld de financiën of de realisatie van doelstellingen?

Kandidaten

Zodra duidelijk is wat u in grote lijnen van de RvC verwacht, kunt u passende kandidaten zoeken. Daarbij kan een

profielchets per commissaris uitkomst bieden. Een commissaris moet communicatief sterk zijn en een goed gevoel voor timing hebben. Empathisch zijn, maar ook hard en duidelijk als dat nodig is. Vaak wordt gezocht naar ten minste één commissaris met een financiële achtergrond. Hoewel een commissaris onafhankelijk moet zijn – en bij zijn taakvervulling uitsluitend moet handelen in het belang van uw bv – kan het handig zijn een commissaris aan te stellen die daarnaast oog heeft voor specifieke andere belangen. Een commissaris die afkomstig is uit de hoek van een bepaalde klantengroep bijvoorbeeld, zal in de raad niet als belangenbehartiger van deze klanten optreden, maar hij heeft de belangen van deze groep wel steeds in het achterhoofd. Dat kan nuttig zijn voor uw bv.

Macht

Het gaat, zeker bij de vrijwillige instelling van een RvC, erg ver om de raad de bevoegdheid te geven de bestuurders van

uw bv te benoemen. Die macht hoort thuis bij u als dga. Het andere uiterste – een RvC die alleen maar advies mag geven – is ook niet erg aantrekkelijk. Een commissaris die alleen maar mag meekijken vanaf de zijlijn, zal zich niet met volle overgave inzetten voor uw bv. Het is gebruikelijk om in de statuten vast te leggen dat de goedkeuring van de RvC nodig is voor bepaalde belangrijke bestuursbesluiten, bijvoorbeeld grote investeringen of voorstellen tot statutenwijziging. Meer informele taken zoals het evalueren van uw functioneren als dga en het houden van toezicht op het financiële verslagleggingsproces, kunnen worden opgenomen in een reglement voor de RvC.

Afschaffing

Bij een vrijwillig ingestelde RvC kunt u het aantal commissarissen zelf invullen. Ook een RvC bestaande uit maar één commissaris is toegestaan, maar een aantal van drie is gebruikelijker. Alleen natuurlijke personen kunnen

commissaris zijn, een (management) bv dus niet. Als uw RvC eenmaal statutair is verankerd, komt u er niet makkelijk meer vanaf, maar afschaffing is niet uitgesloten. Bij de vrijwillige invoering van een RvC houdt u als aandeelhouder bovendien het recht om individuele commissarissen te ontslaan. Ontslag van een commissaris is niet zo vaak aan de orde.

Afspraken

In de praktijk blijkt het soms wel lastig om afscheid te nemen van commissarissen die al (te) lang aan het bedrijf verbonden zijn. Voor ontslag is dit geen reden en dat zou, gelet op de goede verdiensten in het verleden ook ongerechtvaardigd zijn, maar eigenlijk is er vers bloed nodig. De enige manier om dergelijke pijnlijke scenario's te voorkomen, is door al bij de benoeming een rooster van aftreden af te spreken en de afspraken hierover strikt te handhaven. Eventuele herbenoeming is mogelijk, maar dat moet geen automatisme zijn.

One-tier board

Sinds 1 januari 2013 is voor bv's een alternatief model mogelijk om toezichhouders aan zich te binden: de one-tier board. De one-tier board is een bestuur dat bestaat uit zowel uitvoerende bestuurders als niet-uitvoerende bestuurders, die laatsten zijn de toezichhouders. De gedachte daarachter is dat toezichhouders meer informatie krijgen als zij deel uitmaken van het bestuur. Voor een bv met één dga is deze bestuursvorm minder geschikt. U zult namelijk geen behoefte hebben aan een toezichhouder die dagelijks over uw schouder meekijkt. Een informele variant op de RvC ten slotte is de raad van advies. De aanstelling van een raad van advies is zinnig als u wel behoefte heeft aan ambassadeurs van uw bv en een (kritisch) advies op zijn tijd, maar er niet voor voelt om macht uit handen te geven.

Bert van Mieghem, advocaat bij Wybenga Advocaten, e-mail: vanmieghem@wybenga-advocaten.nl